

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRAJĄ KOLONIJĄ

2020-09-21 Nr. 4D-2020/1-816
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2020 m. birželio 18 d. gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama ir – Skundas) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN-AK, Pravieniškės) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai atsisakant suteikti / nesuteikiant jo artimiesiems su Pareiškėju susijusios informacijos.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „Š. m. birželio pradžioje mano artimieji skambučiais užgulė Pravieniškių I-ojo sektoriaus administraciją. Norėdami sužinoti, kodėl buvau nubaustas itin griežta 30 parų į KTP [reng. past. kameros tipo patalpos] bausme. Mano artimieji prisiskambinę į minėtą administraciją iš anksto buvo informuoti, kad telefonu informacijos tikrai neteiksią, liepė rašyti į elektroninį Pravieniškių [...] paštą apie mane užklausa, tada gaus atsakymą. Mano nuomone, tai totalus pareigūnų apsišarvavimas nuo laisvėje esančių artimųjų klausimų!“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Seimo kontrolieriau, mano pusamžiams tėvams nėra suprantamas dalykas „siųsti užklausa į minėtos įstaigos elektroninį paštą“. Jiems būtų daug paprasčiau paskambinti ir patį faktą detalizuoti žodžiu.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. 2020 m. birželio 25 d. raštu Nr. 4D-2020/1-816/3D-1736 Seimo kontrolierius kreipėsi į Pravieniškių PN-AK prašydamas pateikti Skundo nagrinėjimui reikšmingą informaciją. 2020 m. liepos 21 d. buvo gautas Pravieniškių PN-AK 2020 m. liepos 21 d. raštas Nr. S-14833.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. „Pataisos įstaiga teikiant asmens duomenis apie nuteistuosius vadovaujasi [...] prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875. Ši tvarka nurodyta Pataisos įstaigos internetiniame puslapyje [...]“;

4.2. „nuteistųjų ir suimtųjų artimiesiems telefonu informacija apie asmenis neteikiama, tai reglamentuoja Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas [...]“;

4.3. 2020 m. gegužės 26 d. Informavimo ir konsultavimo paslaugos aprašyme Nr. LD-438,

patvirtintame Pravieniškių PN-AK direktoriaus rezoliucija, nurodoma, kad „Pravieniškių pataisos namai-atviroji kolonija teikia informaciją įstaigos veiklos klausimais“; asmuo pageidaujantis gauti šią paslaugą pataisos įstaigai privalo pateikti „1. Prašymas [...]. 2. Informacija, detalizuojanti asmeniui rūpimo klausimo aplinkybes. 3. Asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas [...]“.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo:

1 straipsnis „Įstatymo paskirtis ir taikymas“ – „1. Šio įstatymo paskirtis – saugoti žmogaus pagrindines teises ir laisves, visų pirma žmogaus teisę į asmens duomenų apsaugą, ir užtikrinti aukštą asmens duomenų apsaugos lygį. [...]. 4. Šis įstatymas taikomas, kai: 1) asmens duomenis tvarko duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas, kurio buveinė yra Lietuvos Respublikoje, vykdydamas savo veiklą, neatsižvelgiant į tai, ar duomenys tvarkomi Europos Sąjungoje, ar ne; [...]“.

6. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

14 straipsnis „Prašymų ir skundų nagrinėjimas“ – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. [...]“.

7. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Taisyklės):

5 punktas – „Prašymus ir skundus raštu galima pateikti tiesiogiai asmeniui ar jo atstovui atvykus į instituciją, atsiuntus prašymą ar skundą paštu arba elektroninėmis priemonėmis: elektroniniu būdu per specialiai tam sukurtą informacinę sistemą, faksu ar elektroniniu paštu. Prašymus žodžiu galima pateikti tiesiogiai asmeniui ar jo atstovui atvykus į instituciją ar elektroninėmis priemonėmis: telefonu ar garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemonėmis. Žodžiu elektroninėmis priemonėmis gali būti teikiami tik tokie prašymai, kuriems pateikti pagal institucijoje patvirtintą administracinės ar viešosios paslaugos teikimo aprašymą asmuo neprivalo pateikti asmens tapatybę patvirtinančio dokumento.“

Tyrimo išvados

8. Pareiškėjas nurodo, kad artimieji ne vieną kartą telefonu kreipėsi į Pravieniškių PN-AK pareigūnus teiraudamiesi apie jo laikymo sąlygas, tačiau prašoma informacija Pareiškėjo artimiesiems suteikta nebuvo.

9. Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 6 punktas) asmenys viešojo administravimo subjektų, įskaitant ir Pravieniškių PN-AK, yra aptarnaujami ir jų prašymai yra nagrinėjami Taisyklėse nustatyta tvarka. Taisyklių 5 punkte nustatyta, kad asmenys ar jų atstovai į viešojo administravimo subjektą gali kreiptis žodžiu (telefonu ar garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemonėmis) arba raštu (asmeniui ar jo atstovui atvykus į instituciją, atsiuntus prašymą ar skundą paštu arba elektroninėmis priemonėmis). *Pažymėtina, kad žodžiu gali būti teikiami tik tokie prašymai, kuriems pateikti pagal institucijoje patvirtintą administracinės ar viešosios paslaugos teikimo aprašymą asmuo neprivalo pateikti asmens tapatybę patvirtinančio dokumento.*

Pravieniškių PN-AK pareigūnai Seimo kontrolieriui paaiškino, kad vykdydami teisės aktuose (šios pažymos 5 punktas) nustatytą įpareigojimą savo veikloje saugoti žmogaus pagrindines teises ir laisves, visų pirma, žmogaus teisę į asmens duomenų apsaugą, ir užtikrinti aukštą asmens duomenų apsaugos lygį, asmenų kreipimuisi dėl suimtųjų / nuteistųjų laikymo sąlygų priima ir nagrinėja tik tuomet, *kai asmuo pateikia asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą* (šios pažymos 4.2, 4.3 punktai). Šią aplinkybę aiškinant kartu su pirmiau nurodytu teisiniu reglamentavimu, darytina

išvada, kad asmenys, įskaitant ir suimtųjų / nuteistųjų artimuosius, norėdami tinkamai įgyvendinti savo teisę kreiptis į Pravieniškių PN-AK dėl suimtųjų / nuteistųjų laikymo sąlygų, tai turi padaryti raštu. Dėl šios priežasties vertintina, kad Pravieniškių PN-AK pareigūnai teisingai Pareiškėjo artimiesiems nurodė, jog telefonu informacija apie suimtųjų / nuteistųjų laikymo sąlygas neteikiama. Pažymėtina, kad Pareiškėjas pripažįsta, kad teisės aktų reikalavimus atitinkanti kreipimosi rūpimais klausimais tvarka jo artimiesiems buvo paaiškinta (šios pažymos 2.1 punktas).

10. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad nėra duomenų, jog Pareiškėjo artimieji būtų raštu kreipęsi į pataisos įstaigą dėl jo laikymo sąlygų, t. y., savo teisę įgyvendinę teisės aktuose įtvirtinta tvarka, ir į tokį kreipimąsi būtų neatsakyta.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjas taip pat turi teisę raštu kreiptis į Pravieniškių PN-AK prašydamas informuoti jo artimuosius (konkrečiai nurodant jų vardus ir pavardes bei telefono numerius) apie jo laikymo sąlygas ir tokiu būdu sutikti, jog jo asmens duomenys būtų atskleisti prašyme nurodytiems asmenims. Seimo kontrolierius negavo duomenų, kad Pareiškėjas šią teisę būtų įgyvendinęs, o Pravieniškių PN-AK pareigūnai būtų atsisakę tokį jo prašymą tenkinti.

Dėl šių priežasčių konstatuotina, kad Skunde nurodyti teiginiai, jog Pravieniškių PN-AK pareigūnai nepagrįstai Pareiškėjo artimiesiems atsisakė suteikti / nesuteikė informacijos apie jo laikymo sąlygas, nepasitvirtino.

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai atsisakant Pareiškėjo artimiesiems teikti su juo susijusią informaciją, yra nepagrįstas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai atsisakant suteikti / nesuteikiant Pareiškėjo artimiesiems teikti su juo susijusią informaciją, atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas